

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14654,Tymczasowy-Zarzad-Regionu-NSZZ-Solidarnosc-Wielkopolska-Poludniowa.html>
2022-05-17, 20:12

Tymczasowy Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa

Tymczasowy Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa (1989). W województwie kaliskim w 1988, w większości ośrodków miejskich i w wielu zakładach pracy, rozpoczęły się półoficjalne spotkania działaczy NSZZ „Solidarność”, którzy na początku 1989 zaczęli ujawniać się i oficjalnie tworzyć poszczególne ogniwa związku. W Kaliszu TZR odrodził się na bazie Duszpasterstwa Ludzi Pracy „S” Kaliska im. ks. Jerzego Popiełuszki, działającego od jesieni 1988 przy klasztorze oo. jezuitów, kierowanego przez o. Stefana Dzierżka. 3 X 1988 – 5 V 1989 Wydział V WUSW w Kaliszu 3 X 1988 prowadził SOR krypt. Organizacja, g, figurantem sprawy był Jan Mosiński. 11 I 1989, z polecenia członka KKW Janusza Pałubickiego, Kazimierz Bogdan Narożny, na spotkaniu w mieszkaniu Anny Binder, przekazał lokalnym działaczom NSZZ „Solidarność” wytyczne KKW dotyczące stworzenia regionalnych struktur. 14 I 1989, na spotkaniu opłatkowym Duszpasterstwa, 7 działaczy podjęło decyzję o rozpoczęciu jawnej działalności. Tego samego dnia w mieszkaniu A. Binder przy ul. Górnośląskiej, rozpoczął jawną działalność Komitet Organizacyjny Tymczasowego Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa w Kaliszu. W jego skład weszli: A. Binder, Stanisław Słodkiewicz, Stanisław Kordelas, Jan Marciniak, Wiesław Smaga, Wanda Znajkiewicz, przewodniczącym został Jan Mosiński. TZR otworzył punkt konsultacyjno-informacyjny u A. Binder, którym kierował S. Słodkiewicz. Przedstawiciele Komitetu (J. Mosiński, S. Słodkiewicz, J. Marciniak, A. Binder) 20 I 1989, powołując się na Porozumienia Sierpniowe z 1980 i Deklarację Praw Człowieka, art. 23 pkt.4 (...), złożyli oświadczenie o wznowieniu działalności Komitetu Organizacyjnego TZR NSZZ

„Solidarność” Wielkopolska Południowa w Kaliszu; stwierdzili również, że zadaniem Komitetu jest popieranie działań przewodniczącego Lecha Wałęsy i działalność czysto związkowa. Informacja o powstaniu TZR i jego składzie szybko przedostała się do wiadomości publicznej.

Pomimo szykan ze strony Służby Bezpieczeństwa J. Mosiński zwrócił się 25 I do prezydenta Kalisza, a 27 II do wojewody kaliskiego z wnioskiem o przydzielenie dla TZR lokalu „celem podjęcia normalnej pracy czysto związkowej”. 4 III 1989 wybrano prezydium TZR: przewodniczącym został J. Mosiński, wiceprzewodniczącymi – J. Koralewski i S. Kordelas, a członkami – Józef Wróbel i S. Słodkiewicz. TZR zajmował się gł. odtwarzaniem i rejestrowaniem KZ NSZZ „Solidarność”, a ich przedstawiciele wchodzili w skład zarządu. Do pierwszych kaliskich zakładów, które zarejestrowały w TZR swoje Tymczasowe Komisje Założycielskie należały: Fabryka Wyrobów Runowych Runotex, Obwodowy Urząd Poczty nr 2, WSK PZL, Zakłady Przemysłu Jedwabniczego Wistil, Kaliskie Zakłady Koncentratów Spożywczych Winiary, Fabryka Samochodów Rolniczych Polmo, Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego, Hotel Orbis Proсна. W tym czasie działalność TZR była nastawiona na ilościową rozbudowę ogniw zakładowych oraz organizacyjne umocnienie już istniejących. Decyzje X Plenum KC PZPR oraz rozpoczęcie obrad Okrągłego Stołu stały się sygnałem do tworzenia zakładowych Komitetów Założycielskich NSZZ „Solidarność”. Pierwszy powstał 26 I 1989 w Fabryce Wyrobów Runowych „Runotex” w Kaliszu, do końca marca było ich już 24. Po 15 IV 1989 J. Mosiński, S. Kordelas i Jan Gawinecki zarejestrowali w Gdańsku TZR Wielkopolska Południowa pod numerem 19, a 17 V 1989 L. Wałęsa upoważnił J. Mosińskiego, J. Koralewskiego, J. Marciniaka i Jacka Stępniewskiego do organizowania NSZZ „Solidarność” w Regionie Wielkopolska Południowa. Po zakończeniu obrad Okrągłego Stołu i zalegalizowaniu NSZZ „Solidarność” wojewoda kaliski przydzielił w końcu IV 1989 TZR lokal przy ulicy Dobrzeckiej 7.

31 VIII 1989 wybrano władze Tymczasowej Międzyzakładowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” w Kaliszu (TMKK), przewodniczącym został Jan Nawrocki,

wiceprzewodniczącymi – Edward Grzeliński i Włodzimierz Gajewski, sekretarzem Maria Jaśkiewicz, członkami prezydium: Zdzisław Łącki, Roman Karpiński, Stefan Roliński, Walenty Wawrzyniak. TMKK kierowała pracami Komitetów Założycielskich z Kalisza i najbliższych okolic, zarejestrowanych w TZR oraz reprezentowała Związek na forum miasta. W związku ze zwiększającą się liczbą organizacji zakładowych i nowych członków NSZZ „Solidarność”, TZR przystąpił do odtwarzania wewnętrznych struktur Regionu Wielkopolska Południowa, wspomagany finansowo przez KKW (w VIII 1989 otrzymał 2 mln zł). Latem 1989 NSZZ „Solidarność” Regionu Wielkopolska Południowa liczył ok. 16 tys. członków. Struktura wewnętrzna regionu była dwustopniowa – Region i Komisje Zakładowe; powołano Tymczasowe Miejskie Komisje Koordynacyjne mające skupiać KZ z danych miejscowości i Międzyzakładowe Komisje Organizacyjne, a także Regionalne Sekcje Branżowe. Utworzono zespoły tematyczne, biura oraz działy techniczno-organizacyjne. Biuro Interwencji i Samorządności, które tworzyli S. Słodkiewicz, Ewa Jastrzębska, Kazimierz Janiak, J. Nawrocki i Elżbieta Wdowczyk, współpracowało z Zespołem Radców Prawnych NSZZ „Solidarność” i instytucjami oraz organami administracyjnymi województwa; zajmowało się indywidualnymi skargami obywateli dotyczącymi gł. problemów mieszkaniowych; Biuro Porad Prawnych, kierowane przez Krystynę Kowalską, Henryka Zagrubskiego i Kazimierza Świątka, pracowało gł. na rzecz NSZZ „Solidarność”, udzielało też nieodpłatnych porad prawnych zgłaszającym się obywatelom. Sekretariat prowadzili J. Stępniewski i A. Binder. Na czele działu Kadr i Ewidencji stała Dorota Mikołajczyk z J. Mosińskim. Poligrafia dbała o techniczną stronę wydawnictw na potrzeby Zarządu Regionu. Księgowość podlegała Lucynie Szlachcie, kasjerem był J. Marciniak, doradztwem zajmował się biegły księgowy Jerzy Grzegorski. Dział ten prowadził rozliczenia finansowe, ewidencję komisji zakładowych, księgi inwentarzowe i kasę. Za kolportaż odpowiadała A. Binder, sprzedawała emblematy, wydawnictwa związkowe oraz literaturę niezależną. TZR doprowadził do utworzenia Regionu „S” Wielkopolska Południowa z siedzibą w Kaliszu w granicach z 1981.

Grażyna Schlender

[Region Wielkopolska Południowa, Kalisz](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)